

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

(Συνέχεια και τελος)

Ἐντεῦθεν ἔξαγεται ὅτι δύο ἀντίθετοι δυνάμεις ἐργάζονται, καὶ δύο ἀντίθετα σημεῖα ἀκμῆς καὶ παρακμῆς δημιουργούονται. Τὰς ἀπεργίας τὰς ἀρχαῖς εἰδήσης τέχνης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς σημερινής ανταπτούσες τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι, συμπεριλαμβανομένες τὰς ἀρχαίτεροντας μετά τὰς γλυπτικής καὶ ζωγραφικῆς.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἀναπτύξει τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης ἀπό τὴν ἐποχὴν τοῦ Διονύσου ὡς ἀναφέρεται καὶ ὁ Πλάτων, καὶ ὁ Διόδωρος καὶ ἡ Πλατανίστη, (οἱ αποδοξιστεροί πιγαλί τῆς ἀρχαιότητος) περιτυροῦσεν τὰν ἀλεύθεραν ἀλεύσασσαν τοῦ νοὸς ἐπὶ τῆς οὐλῆς. Οἱ παρὸ τὰς ἐποχὰς ταῖται τεκμητεῖ, ἃς λέγεται ὁ Διόδωρος, κατεσκεύαζον ἀγάλματα ετοῖς μὲν διαμετέρα, τὰς δὲ γενναὶ ἐργάτες καθημένας καὶ ταῖς πλευραῖς κακολέγημένας. Οἱ Δαιδαλοὶ δύνασαν κατὰ τὰς ἀρχαῖνας τῆς μυθολογίκης οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μυθῶδες πρόσωπα τὰ ὄστιαν ἵστρυσσαντες τὸν Ἡλιον τῆς τέχνης ἀπὸ τοῦ ὄποιου τὸ Φῶς ἀργεται πράγματι ἢ ἴστοριᾳ τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Τὸ δρυπτήριον τῆς Ἑλλ. εἰρυτε; ἀγνοεῖται καλῶς; νὰ περιβάλλῃ μὲ σύμβολα τὰς φαεινοτέρας τοῦ πνεύματος ἀκλήματες, καὶ ἰδύμεναι τὰ ἀνδοξότερα γεγονότα τῆς ἐποχῆς.

Οἱ ἀρτιπαγεῖς θεοὶ τῶν Ἑλλήνων ήνοιξαν τοὺς σφραγίδαν· τῆς μεγαλέας ταν φυχῆς, ἢ δὲ ὥραίκι χώρᾳ τῶν ἐγρητίμευσαν ὡς πρεστικον εἰς τὴν καλὴν ἱερουλοσιν τῶν αἰσθημάτων τῶν δικὰ τῆς τέχνης. Η ἀπεκτοτος κατὰ τῶν φρυταῖς, δρυπούργει τοὺς θεούς της, πλάττει τοὺς Κύκλωτος, καὶ δίδῃ κάτεστι τὴν ἀρχὴν τῆς τέχνης μὲ τὸ πρῶτον ἀμφόρον ξέσανταν ὅπερ ἕραντι κατὰ τοὺς γρονθούς ἀστίνος; πιπτον ἐξ οὐρανοῦ, τὸ ἱερὸν Παλλαῖδιν τὸ Δικαῖος;

Ἡ ἀρχὴ ἐτέθη, καὶ ἐτέθη καλῶς ὑπὸ τῶν ἀμεσῶν δύναμιν τοῦ θεοῦ.

Ἡ δρυπτηκὴ ήτις εἶναι ἡ πρώτη πρὸς τὸν ῥύθμον μετάβοσις τοῦ ἀγρίου άνθρωπου, ἐχρησίμευσαν δικὰ τῶν κινήσεων καὶ τοῦ ἀπεικαλυμμένου ρύθμον τῶν ἔργων, ὡς ἀφετηρίχ εἰς τοὺς Ἑλληνος; δικὰ τὸ ἄγκεν τῆς γραφικότητος καὶ πλαστικῆς, περὶ τῆς ὄποιας μάλιστα ὁ Λαυκικός; λέγει. αὐτῷκα ἀτέλλακτοι διὰ καὶ γραφικῆς καὶ πλαστικῆς ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν αἴσταις εὑρυθμίκην μηχανισμήν μάλιστα φαίνεται, ὥστε μηδὲν ἀμείνω μῆτε Φειδίκον, μῆτε Λακελλού εἶναι δυσκίνον. Άλλα τοῦτο δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πρώτης ἀποτελέας τῶν Ἑλλήνων πρὸς παράστασιν δικὰ τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν τῆς ιδέας τοῦ θεοῦ, καὶ τῶν ιδίων ἀκτίστων πρᾶξεων. Πρέπει ν' ἀναδράμῃ τις εἰς τὴν νυκτιώδη τατάστασιν τῆς τέχνης (νυ-

γνωρίση πόθεν ήρθοντο τὰ σχήματα καὶ τὰς παραπτάσις. Διὸ καὶ δύο σωσι μορφὴν εἰκονικὴν εἰς τὴν ἰδέαν. Πρότροφον δ' ἔλλορος μελίτην; εἶναι τὰ σικῆματα πρωτογενῆς ἀθύρματα ἐκ παντοίων ὑλῶν ἐργασμένα, καὶ οὐδὲ τὰ ἐκ πηλοῦ. Λία τὰ τὰς Τανάγρας, τὰ ὅποια μαρτυροῦν τὴν συνκίσθητν περὶ τὴν ἰδίαν ἀτομικότηταν νῦν εἶχεν δὲ Ἑλλην. Λία οἰκογενειακὴν αὔται πανδεικήν ἀποδεικνύουσι καλλιον παντὶς ἄλλου διτού οὗτος ἐξ ἀρχῆς ἐστρεψε τὰς βλέψεις του ἐπὶ τῶν ἰδίων πράξεων, καὶ ἐπελήφθη τὴν διὰ τῆς τέχνης ἐξεικόνισιν. Τελειοποιούμενος κατέβει ἐτελειοποιεῖτο καὶ η τέχνη, μεγάλως δὲ συνέτειναν πρὸς ἀνάπτυξιν ταῦτας, τὸ μὲν η ἐλευθερίη ἣν ἐκέκτητο τὸ νὰ δημιουργῇ τοὺς θεούς του κατὰ τὸ δοκιμαστῷ, τὸ δὲ τὶ αἰσθημα τοῦ ὥραίου ὅπερ γεννᾶ η κατ' ἐξογήν 'Ἑλληνικὴ φύσις μὲ τὴν ἀπειρίαν τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων της. Καὶ ἐπέρι μαρτυρία τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου λχοῦ περὶ τῆς συνκιτθήσεως τὴν ὅποιαν εἶχε διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ διὰ τῆς τέχνης ὥραίου, εἶναι η ἰδέα ἣν εἶχε περὶ τοῦ 'Ἑλληνικοῦ γένους διτού κατήγετο ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ Διός. «Νιόθης δὲ καὶ Διός, η πρώτη γοναικὶ Καὶ θυητῇ ἐμίγη». ('Απολλόδωρος) καὶ ἀπέδιδε καὶ αὔτὴν τὴν ἀρχὴν τὰς τέχνης εἰς τοὺς θεούς.

'Ἄλλ' οἱ ἀποδίδοντες τὴν ἀρχὴν τῆς 'Ἑλληνικῆς τέχνης εἰς τὰν γώρκην τοῦ Φαρκῶ, οὐδέποτε ίσως παρετήρησαν καὶ τὰς σχέσεις ἃς παρουσιάζει ὁ σωζόμενος λόσμος τῆς Χαλδαιοκαστυριακῆς γλυπτικῆς καὶ Λίγυπτικῆς μετὰ τῆς 'Ἑλληνικῆς. 'Η λεπτολόγος ἔρευνα τοῦ ἀληθοῦς ἐν τῇ τέχνῃ πολλάκις παραβλέπτει τοῦ δλου τὴν ἀρμονίαν, καὶ ἐπέρχεται η σύγχυσις ὡς πρὸς τὴν αἰσθητικὴν παράστασιν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν μίμησιν τῆς Φύσεως. Πρέπει νὰ πειραθῇ τις μετὰ μεγάλης προσπεχείας νὰ ζητήσῃ τὴν αἰσθητικὴν κίνησιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος διὰ τοῦ πηλοῦ η τοῦ χρωστήρος ἵνα ἐννοήσῃ τὰς ἀπείρους δυσκολίας ἃς παρουσιάζει ἡ ἐξεικόνισις αὐτοῦ.

'Ο 'Ασσύριος καὶ Αἴγυπτιος κατὰ τὰ σωζόμενα ἔργα τῆς γλυπτικῆς των, ἀρχεται τῆς τέχνης του μιμούμενος ζῶα, τόσον δ' ἀτελῶς μιμεῖται τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ὥστε εἰκονίζει τοὺς μὲν πόδας πλαγίως, τὸν δὲ κορμὸν καὶ τὴν κερκήν ἐν ὅψει καὶ τὸνάπταλιν. 'Εθίζεται εἰς τὴν διιχγάραξιν ιερογλυφικῶν συμβόλων κατὰ τὴν θρησκείαν του, καὶ οὐδέποτε ἐξέρχεται τοῦ ἀκάμπτου κανονικοῦ ψυμοῦ του. 'Ἐν τοῖς ἀναγλύφοις, διὰ τὴν ἀγνοίαν τῆς προσπεικῆς, θέτει τοὺς ὄφειλούς ἐπὶ τοῦ πλαγίου μέρους τῆς κεφαλῆς ἐν ὅψει· εἰς τὸ γκρακτηριστικὸν μάκλιστα τοῦτο πάστης νηπιώδους τέχνης, οἱ μεταρυτικοὶ ἐρυηνεύται τῆς σήμερον βλέπουσι βαθείας ἐννοίας, ἐξηγοῦντες ταμικάτατα διτού οἱ γλυπτοί ἐκεῖνοι ἐναντίον τοῦ ἀληθοῦς παρουσίαζον τὸ ὄργανον τῆς σκέψεως καθολοκληρίαν, διὰ τὴν ἀντίθεσιν. 'Η τέχνη αὕτη βυθικὴ οὖσα ἐξυπηρετεῖ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν θεοῖς καὶ ὠρισμένας τινὰς ἰδέας τοῦ τε θρησκευτικοῦ καὶ ιδιωτικοῦ βίου των. Τελειώνει δὲ σχεδὸν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφράσεις ἀπ' ης ἐξηλθεν ἐξυπηρετοῦσα καὶ ἐν τῇ τελειωτέρᾳ ἀναπτύξει της τὰ βυθικὰ σύμβολα τῆς θρησκείας μᾶλλον. Ήστι δὲ εἰναὶ η

ἀκμὴ τῆς Αἰγυπτιακῆς καὶ Ἀστυριακῆς τέχνης περιβάλλονται πρὸς τὴν ἄκμαν τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλορύζες, εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας ἐξουθείνεις παιδεῖς τυρκῶται.

Οἱ ιστορικὸς ὅστις ἀφηγεῖται ἡπλῶς τὰ τεγματά, θέσπει μόνον τὴν ιστορικὴν μεταβίβασιν τῆς Ἀστυριακῆς καὶ Αἰγυπτιακῆς τέχνης εἰς τὸν Ἐλλάδα, Ἄλλο δὲ αὐτὸς αἰσθητικῆς καὶ τεγματῆς ἔμπλεως ἔσται· ν τὰ πραγμάτων παρατηρεῖ ὅτι ὁ Ἑλλην ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους τούτους, ἀποκλεισμένος θρησκευτικῶν προληψεών, μελλον ἐλεύθερος, ἀρχεῖται διὰ τοῦ ἡμίτρου διπλωτοῦ Παλλαδίου ἀμέσως τῆς ἔξεικονίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡμον τὸν ἴδιον ἀνατὸν πρώτυπον. Οὔτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀξικὸς λόγου ὅπερι κακήτερην ἔποιην ἢ ἔξεικονίσεις ἐν Ἐλλάδι τῶν ἀμφόρων ἔσαντων ἐποχῇ ἕπου ἐν Λιγύπτῳ ἢ τέχνη ἢ τοῦ ἥδη προοδευμένη. (Ι)ταν δὲ μικ τέχνη ἀρχεῖται ἀπὸ τὴν ἔξεικονίσεων ἀμέρρων σχημάτων, οἷος τὰ ἔσαντα τῆς πρωτης περιόδου τῆς τέχνης ἐν Ἐλλάδι, δεν γνωρίζομεν τί εἶδος ἐπιδράσεως ἦτο δυνατόν νὰ ὑποστῇ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς καὶ Ἀσσυριακῆς τέχνης.

Οὐδὲ ὑπόργει κατώτερος βαθμός νόπο τεγμάτων ἔνοικεν διὰ τὴν ἀρχὴν πάστης τέχνης. Βεβαίως ἡ Ἐλλάς ἐξ Αἰγύπτου καὶ Ασσοῦ, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων πεπολιτισμένων τούτων χωρῶν ὑρύσθη τὰς πρώτας ἀρετάτος Πολιτισμού. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν δρμως τῆς ἑκατῆς τέχνης δεσμῷ πρὸς τὰς ἴδιας ἀρετὰς καὶ ἡγεμονίας τῶν ὀραζον κατόπιν κόσμου τὸν ὄποιον ἔσπει ἢ ἀνθρωπότης θί θαυμάζει.

X

Ἐξετάσωμεν ἥδη ποῦ στηρίζεται ἡ ἀπαρχὴ τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἐλλάδος, ἐπηκολούθησε σύγχυσις ἀπὸ πρὸς τὴν ἀντίστοιτον τοῦ ἀρχαίου Ἐλληνικοῦ πνεύματος, τὸ ἀκαρδιωτικὸν φῦσις τῆς ἔλευθερίας ἀπολύψε τὴν ἀληθῆ ὑπόστασιν τῶν ἀντικευμάτων, καὶ κανεὶς δὲν (θέλει πλέον σχηματοῦ ἀνάλογα πρὸς τὴν φυσικὴν ἔξτασιν μιᾶς νέας ζωῆς. Όσοι (ζεῖται τούτην τηλασικά, ἐκολακεύοντο μὲ τὸ δινομικ τοῦ Ἐλληνος τῆς δοξασμένης ἐποχῆς τοῦ Περικλέους καὶ, ἀντὶ νὰ συνεχίσουν καὶ ν' ἀνορθώσουν τὸν θυμρωπόν τοῦ πάντοτε κογνέοιαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους πλησιεστέρων πρὸς τὰς λημονιθείσεις παραδόσεις, ἐπεδίωξαν νὰ κρατηθοῦν ἀπὸ τὸ ὑπέροχον Ἑλληνικὸν πνεύμα τῆς ἐποχῆς τῶν μεγάλων κατορθωμάτων, τοιουτοτρόπως οἱ ἀνειλικρινὲς φιλόδοξοι ἡθέλησαν νὰ δρέψουν παρακκίρως δάρμας ἀπὸ τὸ κλεσικὸν ὅμιλος τῆς Ἀττιας, λημονιθείσεις καθολοκληρίκων ποίκ ἵτο ἡ πραγματικὴ πεπτάστησις τοῦ τόπου. Ηἱ ἀρχαὶ χλαμὺς ἀντικατέστησε τίς λερωμένες Φοιστανέλες τοῦ κλέρου, καὶ ὁ πολυτελῆς κορυνθιακὸς ρυθμὸς θρήσκειας νὰ ἀκτοπίῃ τὰς ἀπερίττους καὶ ἀπλοῖς; γραμμάτες τῆς βυζαντινῆς παραδόσεως. Καὶ ἐνῷ ἀρ' ἐνὸς ὁ νεοπολιτισμὸς διὰ τῆς φευτοριστοκρατίας κινδυνεύει νὰ συντρίψῃ τὴν ἀθνότητα μας, ἀρ' ἐτέρου η νεομάθεια

ρέονται εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος τὴν διεφθαρμένην τέγγυην ὅλων τῶν αὐλῶν τῆς Δύσεως. Παρακτηρήτας εἰς τὰ σπάτια τῶν Ἀθηνῶν τοῦ καλοῦ λεγούμενου κόσμου διὸ νὰ ίδητε τὴν ἀπειροσκολίκην καὶ τὴν ἀρλεκινητήν διάταξιν τοῦ συνήλου. Κανένας πολιγμοκής δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν φύλην μας, ὅλη ξένη καὶ βάρβαρη, χνακκατωμένης χωρὶς ρύθμον, χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς χρακκτηρισμὸν τινά, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ζωνήν μας τὴν ὄποιαν καλὰ καλὰ δὲν γνωρίζομεν. Μής ἐκ τούτου κανεὶς τεχνίτης δὲν ἔχει συναίσθησιν τοῦ ἔργου του, ὅλοι ἀντιγράφουν καθ' ὑπόδειξιν καὶ μὲ τὴ γοῦστα τῆς ἡμέρας. Εἴντε διθεν παρακλύει ἡ συναίσθησις τῆς ἀτομικότητος, καὶ ξυβλόνεται ἡ ἀντίληψις τοῦ ὥραίνου. Η δημιουργία εἶναι τι ἀγνωστον, καὶ περιρρονεῖται ὡς ἰδεολόγος ὁ ἀρευνῶν καὶ παουδάκων τὴν ίδιαν μας κατάστασιν ἀπέναντι τῆς ἑλληνικῆς παραχρήσεως. Μήτρα ξυπατσιάς ἀπ' ἀκρη σ' ἀκρη καθέξενου βικνυτουργήματος ἀναξέιχ ελληνικῶν ψυγῶν. Λοτὸς γίνεται εἰς τὰς 'Αθήνας καὶ κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος. 'Αρνητις καθ' τέγγυης ἑλληνικῆς καὶ περιφράσησις 'Αγνοοῦμεν καὶ τὴν στοιχειώδη διπερξίν εἰνες ἀπλοῦς ἑλληνικοῦ ρύθμου, διττές ἐν τούτοις διεκτηρεῖ ἀκόμη σήμερον δλην τὴν Αττικῆσσαν χάριν τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἐποχῆς. Η δημιόδης τέγγυη τοῦ ἑλληνικοῦ σπητητοῦ μοιάζει μὲ τὴ θεότητα δημοτικά μας τραγουδίων. Η δὲ αἰσθητικὴ καὶ τεχνικὴ ἀλλήθεια εὑρίσκεται πρὸ τῶν ποδῶν μας πάντοιο ὅπου ἔργαζεται μὲ ζηγνότητα ἡ δειλὴ χωρικτοπούλη γιὰ νὰ ωφάνη τὴ προκειμένη της. 'Αλλ' οἱ νεόπλοιοι νεοκλασικισταὶ παρενέβησαν εἰς τὰς τέχνας, δπως παρενέβησαν καὶ εἰς τὰς γράμματα, καὶ ἐλησμόνησαν καθολοκληρίκων τὰ ἔργα καὶ τὴν ζωὴν τῶν πατέρων των· ἐνόμισαν δτι τὸ γιγάντιον ἔργον τοῦ 21 ἡτο μικροτέρας αξίας τῆς εὐγενοῦς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων καταγωγῆς των, καὶ ἐπεδίωξαν νὰ μιμηθοῦν τὴν μεγάλην τῶν προγόνων μας ἐποχήν. Ανίδεσοι δμως δπως ἡσαν καὶ εἶναι ἀκόμη ἀπέναντι τῶν δισκολῶς ἀποκτεμένων ἀρετῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, καὶ βάρβαροι ἐκ τῆς μακραίωνος δουλείας, ἐνόμισαν καλὸν νὰ παρεῖηγήσωσι καθές ἀλλήθεικυν, καὶ κορδακίζοντες νὰ μιμησυνται καμικώτατα εὐγένειαν ἡς ἐστεροῦντο ἀπολύτως. Τὸ ἑλληνικὸ σπῆτη τοισυτοτρόπως ἀντὶ νὰ γεμίσῃ μὲ ἀντικείμενοκ ἀναμιμνήσκοντα κακῶς τὴν ἀπλῆν παράδοσιν, τὴν διεκτηρθεῖσαν διὰ μέσου τόσων αἰώνων τῆς ἑλληνικῆς εὐγενείας, ἐγέμισε μὲ παντοειδῆ κακότυχημα τεχνουργήματα, καὶ ἡ ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν κατέστη ἡγορὰ ἀγρίων τοὺς ὄποιους ἐξηκόπτει ὁ ἥχος καὶ ἡ λάρμψις τῆς κροταλισμῶν καθές Κολόμβου τῆς Δύσεως, ὁ ὄποιος θέλει νὰ πλουτίσῃ εἰς βάρος τῆς ἑλληνικῆς ἀμαθείας. 'Ολοι οἱ ρύθμοι γρονθοκοποῦνται πίτω ἀπὸ τὰ βαρειὰ παραπετίτρατα τῆς κατὰ μίμησιν εὐγενοῦς δῆθεν διεκαθησμένες. Τίποτα δὲν προδίδει τὸν ἐθνισμόν μας, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εἰμαθικ νευρόσπεστα ξένης πνευματικῆς μηγανῆς.

Εἰς τὴν αἰτήν κατάστασιν δέον νὰ κατατάξωμεν καὶ τοὺς νεογερμανίζοντας καὶ νεογαλλίζοντας φυνατικοὺς ὄπαθούς τῆς ξένης ἔργατίκς, δπισθεν τῆς ὄποιας

δχυρούμενοι, περιφρονοῦν δ.τι πικράγει ἡ εὐλαβεία; ἀρσινότις σίς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, καὶ νομίζουμεν δτι τὸ τυπινὸν καὶ περιφρονούμενον ἐλλεκτικόν απέσι εἰναι ἔξι περισσοτέρης ἀγάπης καὶ ἀλτιμάτων. Τί μὲν ἐνδιεργίαι εἰ ἀρσίς; "Εἶδεν τοῦ Γεράρδου Χλουπτικν., ἀροῦ τὸν χωρὶς μας διὸ βάρεστα δῖνα ἀπ' τὴν Ἀθήνα, δὲν ἔχει ἀμαξῆητὸ δρόμο μαὶ σκακτεῖονται εἰ ἀδελφοὶ μας νὰ πανδαδοῦν μα τὰ πρωτογενῆ μέση καθέ τι ποῦ εἶναι γράπται στὸ ζωὴν κότε τὴν περιφρονούμενην. Θέλομε μεθύσι Διονυσιακό, ὥρισονται εἰ ἰδεολόγοι τῶν θεάτρων ἀναγνωστακτῶν τοῦ Γερμανικοῦ Φιλοσοφικοῦ πνεύματος, καὶ ἀρίστων τὸν θάνατον νὰ φέρειν με τὸ φρεγ- γέλιον τῆς ἀμυθείξ τοὺς ἀδελφούς, τοὺς γυνεῖς καὶ καθή ταῦς αποδεσται μα τὴ ζωὴν αὐτὴ τοῦ θανάτου.

"Αλλὰ τὸ Διονυσιακὸ μεθύσι προσποθέτει γκράν οἰλοκλήτου τοῦ θέατρου, καὶ μάλις ζοῦμε στὴ λύπη ἀπὸ τὴν κακοκεράλικ μας καὶ τοὺς θεούς; πλάκανται μας. Προσποθέτει εὐζωίαν, καὶ ίμετε δυττυγόμερα είσαιμε τὸ κικάσιο. Ήλα; Βίδετε νὰ γεννηθῇ τὸ καλλιτέχνημα, νὰ λάβῃ μορφήν, δρός, ρυθμόν, ἀροῦ. Όλοι μιαρόπλευ- τοι ὅπως εἰμεθι, καὶ νεόπλευτοι καὶ ἀμαθεῖ. Σητούμε πλάκατάσιαν δρ.; ἐλλογι- κὴν ἀλλὰ βάρβαρον—διότι βάρβαρος εἶναι κακῶς ἐννοούμενος περιστοῦ μόδαι ή ὅποιος κατακλύζει, παρερθικράμένη καὶ κίτρη, τὰ σπάτια μας μαὶ μα; καθιστά κωμικούς εἰς τὰ μάτια τῶν ξένων εθνῶν.

X

Τώρα πρέπει νὰ ξεκαθαρίσωμεν πλέον τὰ πράγματα τᾶς τέχνης, εἰς ακι- ρός δπως τὸ φεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη ψεινουν ἔξι ἀπὸ τὸ παρθένον απέσι τοῦ πνεύ- ματος, καὶ οἱ τεγνίται ἐλεύθεροι ν' ἐκολυθήσουν τὸ δράμα τους τοῦ περτυρίου ἀλλὰ καὶ τῆς δόξης.

"Ἄς ταπεινούμερα ἀπέναντι τοῦ μεγάλεσιν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, γιὰ νὰ γίνωμε μεγάλοι τεγνίται ἀληθεῖς καὶ κιώνιοι. Τὸ παράξειγμα μας τὸ δίδαι ή παράδοσις. Ήστε τὰ βουνά μας δὲν είγουν ὀρειώτερα ψεύματα ἀπὸ τέχνες; Κάθε σχῆμα εἶναι καὶ μία ἔννοια, κάθε κορυφὴ κρύβει ἕνα μυστικό τοῦ ἀρχείου πνεύματος." Άς ξυπνήσῃ ἡ τέχνη τὰ ἀντικτύ τοῦ φυλετικοῦ τᾶς φύλος μας, καὶ μάνει τότε θὰ γίνωμεν πάλιν οἱ κιώνιοι προφῆται τῆς ἀνθρωπότητος.

Θ. Θεοφάνειος